

Силабус
Навчальна практика (англійська мова)
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма   Середня освіта (англійська мова та література)
Спеціальність   014.02 Середня освіта (Мова та література (із зазначенням мови))
Спеціалізація   014.021 англійська мова і література
Галузь знань   01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти   перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни   обов'язкова

Викладач   Оксана КАЛІБЕРДА
Кафедра   іноземних мов і методики викладання
Контактний телефон   +380 (50) 081 45 06
E-mail викладача   oksanakaliberda@ukr.net

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)			90 год.	залік
	заочна (дистанційна)			90 год.	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська, англійська

Ключові слова: навчальна практика; заклад загальної середньої освіти (ЗЗСО); цілі, завдання, зміст навчальної практики; професійна компетентність учителя-предметника; функції здобувача-практиканта; освітній процес, шкільна документація; психолого-педагогічна характеристика учня, класу; урок ІМ, його аналіз; система контролю та оцінювання діяльності учнів; самостійна робота з ІМ; позакласна робота з ІМ.

Мета навчальної практики – формування в здобувачів вищої освіти системи необхідних педагогічних умінь й навичок, фахових здібностей на ґрунті сформованої теоретичної й практичної готовності до здійснення професійної діяльності, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії в оптимально наближених до роботи за фахом умовах, оволодіння здобувачами сучасними технологіями навчання.

Завданнями навчальної практики є:

- ознайомлення з освітнім закладом, досвідом його роботи, традиціями, особливостями;
- ознайомлення з колективом класу, у якому працюють як помічники класного керівника; налагодження й підтримування оптимальних взаємин з учнями, спілкування з ними між заняттями та в позанавчальний час, виявлення інтересу до їхнього життя, допомога їм у подоланні труднощів у навчанні, міжособистісному спілкуванні тощо;
- вивчення індивідуально-особистісних рис, особливостей поведінки, діяльності учнів й класного колективу;
- ведення записів в психолого-педагогічних щоденниках;
- вивчення досвіду роботи вчителів-предметників, класного керівника (відвідування уроків і позакласних заходів, аналіз разом з учителем, колегами процесу організації

навчально-пізнавальної, позакласної діяльності учнів, педагогічної й комунікативної взаємодії вчителя зі школярами під час проведення уроків, заходів);

- обговорення із керівниками практики, учителями освітньої установи сутності, особливостей, інноваційних підходів до організації освітнього процесу, педагогічної й комунікативної взаємодії з учнями;
- навчання щирого, відвертого ставлення до учнів, налагоджування з ними оптимальних гармонійних стосунків;
- ознайомлення зі структурою, змістом навчальних програм з англійської мови, календарним плануванням уроків англійської мови, плануванням роботи вчителів-предметників, виховної роботи класного керівника;
- ознайомлення зі змістом навчальних предметів, зокрема навчальних посібників, підручників (досконало вивчити зміст, розділи, теми, із яких проводяться уроки);
- оволодіння алгоритмом підготовки до уроку з урахуванням усіх етапів цього процесу; із допомогою вчителя-предметника визначення мети уроку, структурування навчального матеріалу, добирання оптимальних методів, форм організації навчання відповідно до поставленої мети, навчальної програми, результатів попередніх занять, рівня успішності учнів, розвитку їхніх потреб та інтересів;
- формування в здобувачів умінь: аналізувати навчальні заняття відповідно до специфіки навчальних предметів, психологічних особливостей учнів, рівня їхніх навчальних досягнень та позакласні заходи з урахуванням усіх компонентів освітнього процесу та відповідних вимог; вести й оформлювати шкільну документацію (перевірка учнівських зошитів, самостійних і творчих робіт, ведення класних журналів, записів в учнівських щоденниках тощо); оцінювати діяльність учнів за критеріями, визначеними в концепції загальної середньої освіти (11-річна школа) та чинних програмах з англійської мови і літератури, отримувати зворотній зв'язок від учнів стосовно їхнього розуміння навчального матеріалу, оволодіння знаннями, уміннями й навичками, аналізувати результати діяльності учнів, їхні успіхи й компетентнісне становлення.

У результаті проходження навчальної практики здобувач-практикант буде **знати**: особливості функціонування ЗЗСО; структуру, зміст навчальних програм, календарне планування з англійської мови; методику ведення шкільної документації; основні організаційні форми реалізації освітнього процесу з ІМ у навчальних закладах різних типів; алгоритм підготовки до уроку з урахуванням усіх етапів цього процесу; принципи організації виховної роботи з ІМ; принципи організації самостійної роботи з ІМ; принципи індивідуалізації та диференціації навчання ІМ.

У результаті проходження навчальної практики здобувач-практикант буде **вміти**: вивчати шкільну нормативну документацію, методичну літературу і теоретично осмислювати освітній процес; вести записи в психолого-педагогічних щоденниках; аналізувати й узагальнювати досвід учителів; проводити спостереження й аналізувати відвідані уроки; визначати конкретні цілі, завдання та етапи кожного уроку; вивчати ставлення учнів до предмета; складати психолого-педагогічну характеристику учня/ учнівського колективу; проектувати і створювати необхідну наочність; складати план позакласної роботи і сценарії заходів; організовувати разом із класним керівником дозвілля учнів.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі	ПРН 1. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

<p>середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ЗК 1. Здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.</p> <p>ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК 3. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 8. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>СК 1. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>СК 2. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з англійської та української мов, володіти англійською мовою, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.</p> <p>СК 6. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії літератури в практиці навчання у закладі загальної середньої освіти.</p> <p>СК 7. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-зорієнтований,</p>	<p>ПРН 2. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 3. Мати здатність до ефективного спілкування в різних сферах; брати участь у дискусіях, відстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки.</p> <p>ПРН 5. Володіти комунікативною компетентністю з української та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), бути здатним удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.</p> <p>ПРН 6. Уміти пояснити специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, характеризувати літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, інтерпретувати художні твори класики й сучасності.</p> <p>ПРН 7. Уміти застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.</p> <p>ПРН 8. Уміти порівнювати мовні та літературні факти, явища, оригінали творів й українські переклади іншомовних художніх текстів, визначати їхні подібності й відмінності.</p> <p>ПРН 9. Уміти використовувати гуманістичний потенціал англійської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p> <p>ПРН 10. Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури в закладах базової середньої освіти.</p> <p>ПРН 11. Знати принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання</p>
--	--

<p>діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови та літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.</p> <p>СК 9. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.</p> <p>СК 10. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.</p> <p>СК 11. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.</p> <p>СК 12. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.</p> <p>СК 13. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.</p>	<p>предмета в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 12. Уміти добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків.</p> <p>ПРН 14. Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРН 15. Уміти організовувати освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРН 17. Бути здатним до рефлексії, мати навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманно обирати шляхи їх вирішення.</p>
--	--

Зміст навчальної практики (англійська мова):

Модуль 1. Організаційно-ознайомлювальний аспект навчальної практики. Настановна конференція. Інструктаж з техніки безпеки та пожежної безпеки. Розподілення практикантів по класах, закріплення за вчителями-предметниками. Ознайомлення із закладом загальної середньої освіти. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя куратора як предметника і класного керівника. Укладання індивідуального та календарного планів проходження навчальної практики. Ознайомлення зі шкільною документацією, описування, аналізування її.

Модуль 2. Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО. Укладання психолого-педагогічної характеристики учня. Зустріч-семінар із керівниками виробничої практики. Відвідування й аналізування уроків учителя англійської мови.

Модуль 3. Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО. Узагальнення й систематизація результатів проходження практики. Укладання психолого-педагогічної характеристики класного колективу. Зустріч-семінар із керівниками навчальної практики. Оформлення матеріалів навчальної практики. Підсумкова (звітна) конференція.

Методи навчання: метод проблемного викладення матеріалу, евристична бесіда, дискусія, проєктний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальної практики): від практиканта очікується виконання своїх обов'язків, допомога вчителю-предметнику, виконання завдань індивідуального плану. Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань практикантів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного та підсумкового контролів і вираховується за 100-бальною шкалою. Поточний контроль здійснюється під час зустрічей-семінарів із керівниками навчальної практики на основі розробленої документації з навчальної практики (індивідуального плану роботи, аналіз уроку англійської мови, психолого-педагогічна

характеристика учня, класу). Підсумковий контроль відбувається у формі звітної конференції, на якій проходить захист матеріалів, підготовлених за результатами навчальної практики.

Таблиця 1. Розподіл балів за результатами навчальної практики (англійська мова)

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-34	35-49	50-57	58-64	65-77	78-89	90-100
	F	FX	E	D	C	B	A
Систематичне ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень навчальної педагогічної практики	2	2	3	3	4	5	6
Складання індивідуального плану роботи	2	2	3	3	4	5	6
Аналіз уроку англійської мови, проведеного вчителем	6	8	8	10	12	14	16
Аналіз уроку англійської мови, проведеного вчителем	5	7	8	10	11	13	14
Аналіз уроку англійської мови, проведеного вчителем	5	7	8	10	11	13	14
Наявність психолого-педагогічної характеристики учня	3	5	5	5	7	8	8
Наявність психолого-педагогічної характеристики класу	3	5	6	6	8	8	9
Наявність презентації	2	3	4	4	5	6	7
Звіт-самоаналіз з практики	2	3	3	4	5	5	6
Своєчасне оформлення та подання документації	2	4	5	5	5	6	7
Участь у звітній конференції з педпрактики	2	3	4	4	5	6	7

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E

35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Виноградова Т. Е. Книга класного керівника. Харків: Вид. група «Основа», 2006. 128 с.
2. Коваленко О. Я., Кудіна І. П. Книга вчителя іноземної мови. Довідкове-методичне видання. Харків, 2006. 416 с.
3. Острроверхова Н. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. Київ, 2003. 351 с.
4. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої, В. В. Черниш]. Київ: Ленвіт, 2003. 250 с.

Додаткові

1. Григораш В. В. Виховна система школи. Харків: Вид. група «Основа», 2005. 128 с.
2. Гребенькова А. О. Довідник класного керівника: 1-4 класи. Харків: Веста: Вид. «Ранок», 2006. 192 с.
3. Кацинська Л., Ситник Г. Технології виховної діяльності класних керівників 9-11 класів: Навч.-метод. посіб. Рівне, 2000. 79 с.
4. Комісаренко Н. Особливості творчої діяльності молодших школярів у позакласній роботі. *Початкова школа*. 2002. №6. С. 18 – 22.
5. Кацинська Л. Л. Години спілкування: педагогічні технології та досвід (на допомогу класним керівникам у проведенні годин класного керівника). Рівне, 2004. 128 с.
6. Красноловець Л. В., Іова В. Ю. Педагогічні основи організації сімейно-родинного виховання. Порадник батькам і педагогам. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2000. 176 с.
7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
8. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. Київ: Ленвіт, 2005. 208 с.
9. Сорока Г. І. Планування та аналіз виховної роботи школи. Харків: Основа, 2003. 63 с.
10. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи і технології. Харків: Основа, 2002. 122 с.
11. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи і технології. Харків: Основа, 2002. 122 с.

Інформаційні ресурси

Ресурси для навчання англійської мови, архіви уроків (початкова, основна, старша школа):

<http://www.esl-library.com/index.cfm?PageId=1>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/teaching-kids>

<http://www.englishpage.com/>

<http://www.oup.com/elt/teachersclub/?cc=global>

<http://www.macmillanenglish.com/BlankTemplate.aspx?id=28164>

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=59454>

<http://www.teachingenglish.org.uk/>

<http://developingteachers.com/>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/resources/quizzes>

<http://freelanguage.org/>

Сценарії уроків та позакласних заходів з іноземних мов на фестивалі педагогічних ідей «Відкритий урок»:

<http://festival.1september.ru/subjects/10/?subject=10>

BBC Learning English:

<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/business/talkingbusiness/index.shtml>

<http://www.bbc.co.uk/ukrainian/learningenglish/>

Повнотекстові версії «Газети для тих, хто викладає та вивчає англійську мову»:

<http://eng.1september.ru/engarchive.php>

З досвіду навчання лексики, граматики, фонетики (англомовні матеріали):

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=58111>

<http://www.macmillandictionaries.com/resources/e-lessons/e-lessons.htm>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/pronunciation>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/Dictionaries-and-Encyclopedias>

<http://www.oup.com/elt/global/products/livinggrammar/>

З досвіду навчання аудіювання, говоріння, читання, письма (англомовні матеріали):

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=59392>

<http://www.macmillandictionaries.com/resources/dictations/dictations.htm>

<http://www.nadasisland.com/writing/>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/skills>

<http://iteslj.org/Techniques/Ieong-Dictation.html>

Формування іншомовної соціокультурної компетентності:

<http://iteslj.org/Techniques/Cullen-Culture.html>

<http://iteslj.org/Techniques/Kodotchigova-RolePlay.html>